

BABČA B. KARDOŠOVÁ .

TRAJA KAMOŠI

A FAKT NAPÍNAVÝ PRÍBEH

武士道

ilustroval
Zuzana Šedá

BABČA B. Kardošová

TRAJIA KAMOŠI

a FAKT NAPÍNAVÝ PRÍBEH

(*príbeh pomáha pochopiť svet a nestratiť sa v ňom)

nakreslil Ľubo Balogh

slovart

Text © Barbora Kardošová 2023

Illustrations © Juraj Balogh 2024

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2024

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného, alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Projekt finančne podporil

u. fond
na podporu
umenia

Prvé vydanie

Ilustrácie a grafická úprava Juraj Balogh

Zodpovedná redaktorka Soňa Adamčík Borušovičová

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Cena uvedená na obálke knihy je nezáväzným odporúčaním pre konečných predajcov.

ISBN 978-80-556-6695-2

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.sk

*Tebe, Veron, aby si našla svoj príbeh, a aj Tebe, Stela,
lebo obom vám ďakujem za inšpiráciu, dievčatá!*

ZNÁŠANIE A NEZNÁŠANIE

Neznášam, keď sneží a je mi zima na nohy. Nikde žiadna tráva ani nič chutné. Zem je tvrdá a studená. Skúste behať bosí po zamrznutej zemi a uvidíte. Neznášam to. A preto vtedy logicky ani neznášam. Teda znášam, ale veľmi málo.

Všetci mi hovoria, že sa mám na svet pozerieť veselšie. Lenže na koho sa mám usmievať, keď si ma nikto nevšima?! Tatko je hrdý na moju staršiu sestru, úplne vidím, ako sa v nej vidí. Nechápem, je to len sliepka. Mama zase furt behá za mojou mladšou sestrou, lebo tá mala komplikovaný príchod na svet. Niekedy si myslím, že si naši myslia, že ja za to môžem. Že moja mladšia sestra skoro zomrela, keď sa narodila. Lebo sme sa narodili súčasne. Ibaže ona ožila až neskôr a za veľmi komplikovaných udalostí.

Vždy, keď mi toto napadne, okamžite mám po nálade a radšej sa idem zašit' niekam, kde ma nikto nevidí. Tak načo sa mám pozerieť na svet veselšie? Nikto by si to aj tak nevšimol!

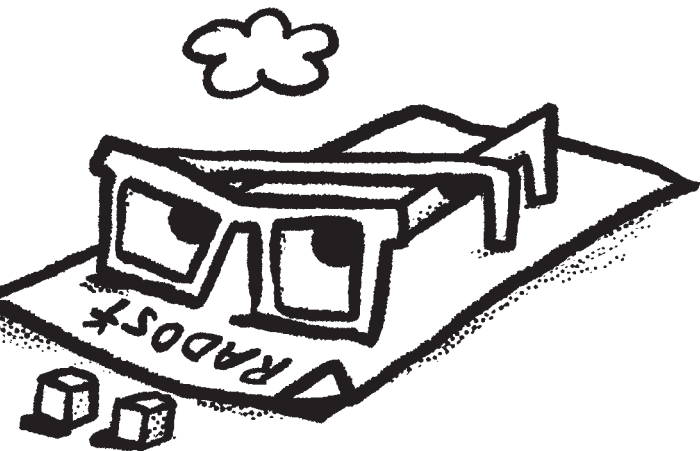
Možno teraz v máji sa to trochu zlepší. Aj počasie sa vylepšuje, vonku je teplo, behám si s kolegyňami po dvore a každá znáša ostošesť! A všetci sú spokojní. Aj my, aj ľudia. Lebo jedno vajce denne znesie iba šťastná sliepka. A človek keď zje takéto šťastné vajce od šťastnej sliepky, musí sa to šťastie naňho nalepiť.

Najšťastnejšia som vo vysokej šťavnatej tráve, lebo tam sa dá svetovo schovávať. Tam si predstavujem, že sa aj zamilujem. Raz. Lebo každý potrebuje lásku a máj je presne ten mesiac, kedy sa to všetkým deje. Len mne nie.

Tento text som si našiel ráno vo svojej školskej skrinke v šatni. V obálke, bez podpisu, s dvomi kockami cukru. Musel to byť niekto, kto ma dobre pozná. Kocky boli pre kone, to je jasné. Ale zase to, že máme doma doktora Haflinga a jeho kobyľku Martu, vie minimálne celý náš ročník.

Bol koniec mája a to, že zajtra ide do tlače posledné číslo školského časopisu *Radost* v tomto školskom roku a my ešte stále nemáme úvodník, už vedelo menej ľudí. Kruh sa zužoval.

Nemal som fakt čas hlbšie sa zamyslieť, čo majú spoločné dve kocky cukru so sliepками, s májom a s úvodníkom, lebo moje postavenie šéfredaktora *Radosti* mi nijako nepomôže vyrátať koncoročnú písomku z matiky.

A ani mi to nepomohlo. Celú druhú hodinu som sa snažil vypočítať, čo budem mať na vysvedčku z matiky, ak som práve napísal koncoročnú najlepšie na trojku. Nechápem, načo sa píšú tieto mega písomky. Komu tým pomôžeme? Kto miluje výkon pod tlakom? Ja teda rozhodne nie. O tomto by som mal napísať. Že ja som ako šéfredaktor aj tak v kuse pod tlakom, lebo vymyslieť zakaždým duchaplný úvodník, to je len pre silné nervy. Tak načo je komu dobrý ten tlak na všetkých študentov práve v čase, keď by sme sa mali tešiť, že ideme do finále? Dobrá téma to bude. Na rozlúčku so starým školským rokom akože. Nech sa aj pedagogický zbor zamyslí, čo prežívame. Stále viac som si bol istý, že pôjdem študovať psychológiu. Nestihol som to domyslieť, lebo sme mali chémiu a cítil som, že netuším, aká bola otázka.

Profesorka Šípková mala našťastie na mňa slabosť. Jednak vo mne videla chemický potenciál, a potom, vraj som jej pripomínal mladšieho syna, keď bol v mojom veku. Teraz má jej mladší syn štyridsaťtri rokov, takže chápete, že chemikárka bola zrelá žena s veľmi zaujímavým účesom. Teda ten účes, samozrejme, nemusíte chápať, ten na našej škole nechápe nikto. Ona totiž stále vyzerá, že práve hlavou prerazila silové pole v našom laboratóriu. Aj preto je mi sympatická. Moje dlhé vlasy sa s tými jej nedajú ani porovnať, a to si ich tiež veľmi nevsímam. Mohli by vyzerieť o dosť horšie.

„Prepáčte, pani profesorka, aká bola otázka?“ spýtal som sa teda na rovinu.

Mám s úprimnosťou a so slušnosťou veľmi dobré skúsenosti. Toto keby pochopila väčšina mojich spolužiakov, žilo by sa nám nielen v triede, ale aj tak celkovo oveľa pokojnejšie.

Výbuch rehotu v chemickom laboratóriu síce nikomu vlasy nepoškodil, ale naznačoval, že mojím rovesníkom sa úprimnosť a slušnosť zdá smiešna. Smutné.

„Jurajko, bavili sme sa o látkach, ktoré sú schopné oxidovať inú látku. Vedel by si mi povedať, ako sa takéto látky volajú?“ spýtala sa pani Ruženka s trpezlivým úsmevom.

Hovoril som – slušnosť sa vypláca.

„Sú to oxidanty, pani profesorka,“ povedal som spokojne.

„O x i d o v a d l á, Jurajko, oxidovadlá, dobre? Bol si blízko!“ pochválila ma chemikárka.

Keď máte chemikárku, ktorá sa fakt volá Šípková Ruženka a jej vlasy vyzerajú, že sa práve zobudili po dlhom spánku, tak skrátka milujete všetko, čo s ňou súvisí. Aj chémiu, aj oxidovadlá.

„Nechápem, ako to robíš, ale robíš to dokonale,“ pochválil ma môj spolužiak Andrej cez prestávku. On je jeden z tých tichých, čo sa určite nesmiel, lebo on sa smeje, iba keď to naozaj nikto nevidí. Už roky chová pakobyľky a ešte ho to neprestalo baviť. Aj keď je stále viac zažratý do počítačov a programovania, podľa mňa. Je v tom fakt dobrý. A má nenormálnu fotogenickú pamäť.

„Stačí použiť slušnosť a úprimnosť. Alebo naopak. Nevieš, kto by takto mohol písať o sliapkach?“ vytrčil

som pred neho text, ktorý som si ráno našiel v skrinke.

„Nič mi to nehovorí, ale pekne píše,“ skonštatoval Andrej.

Neviem, či si to stihol tým svojím fotografickým mozgom aj prečítať, nestihol som sa ho už nič opýtať. Museli sme bežať do inej učebne, lebo zazvonilo na ďalšiu hodinu. Tie prestávky sa tuším každý rok skracujú. To tiež nie je bohviečo. Človek sa nestačí ani nadýchnuť a už je tu ďalšia hodina a ešte k tomu slovenčina. Dobrovoľne priznávam, že som sa stal šéfredaktorom školského časáku aj kvôli tomu, aby som si vylepšil kredit u slovenčínárky. Kedysi sme totiž spolu s mojimi kamošmi Jožinom a Laurou začali písať *Farmársky Raj*, bola to taká prázdninová zábavka. A keď o jednom čísle napísala Jožinova mama do novín, v ktorých pracuje, prečítala si to naša slovenčínárka a začala si ma v tomto smere viac všímať.

Vyhodnotil som riziká, a keď školský šéfredaktor zmaturoval, prijal som ponuku a šéfujem *Radosti* teraz ja. Znie to lepšie, ako to v skutočnosti funguje. V jednom kuse niekoho naháňam, aby nezabudol, čo slúbil. A píšem úvodníky. Som pod tlakom, a to mám čerstvých pätnásť. Čo mi pripomína, že nesmiem zabudnúť na pár vecí.

Čo musím vísť a napísať.
TO DO LIST:

- ① Kto mi spráčil kex a šliptach do skrinky?

- ② Okiaľ má ten človek kľúčik od mojej skrinky?

- ③ V klude si prečítaj, o čom ten kex vlastne je.

- ④ Kedy najneskôr môže ísť RADOŠT do tlaču.

- ⑤ Kde mám svoj nový OP?!

- ⑥ Mój úvodník: Zmysel konkorečných písomiek ÁNO/NIE

- ⑦ Zmysel krátkych prestávok medzi hodinami ÁNO/NIE

- ⑧ Ako sa volá baba, čo mi v jedálni povedala, že mám super okuliare.

Lasky čas

„Čo to čítaš?“

„Neviem.“

„Tak prečo to čítaš?“

„Lebo chcem zistiť, kto to napísal a prečo.“

„Aha. Inak, Teo je do mňa zaľúbený.“

„To ti povedal?“

„Nie, ja som mu to povedala.“

Moja sestra má výnimočný postreh a cit pre situáciu. Odmalička sa mi s ňou najlepšie debatuje, takže po ňu dobrovoľne chodím do škôlky. Dost často mi pomáha pozrieť sa na veci z jej perspektívy. Má štyri roky a dokonale ovláda umenie diplomacie a medziľudských vzťahov. Nechápem, odkiaľ to má, ale je to jej superschopnosť. A smeje sa úplne ako naša mama. Milujem ju!

Prečítal som jej teda text o znášaní a neznášaní a ona bez mihnutia oka s jahodovou Chupa Chups v ústach povedala:

„Podľa mňa to určite nenapísala sliepka. Podrž!“

Evička mi podala oslintanú sladkú guľičku na paličke a s výkrikom „Teo, Teo!!!“ sa energicky rozbehla na detské ihrisko.

Teo sa otočil, nepočul som, o čom sa tí dvaja rozprávali, len som videl, ako ho zrazu Evička silno objala, a potom bežala naspäť ku mne.

„Niečo vážne?“ spýtal som sa opatrne.

„Hej.“

„Nechci vedieť, čo mám ja,“ vzdychol som si teda, aby vedela, že som s ňou, nech je to čokoľvek.

„Máš stres. To je jasné,“ povedala.

„No. To tiež.“

„Povedala som Teovi, aby si zajtra doniesol pokémonský album, že by som chcela jednu jeho hrozne vzácnu kartu vymeniť.“

„Súhlasil?“

„Hej.“

„Možno vďaka tomu zbohatneme,“ nadhodil som, lebo niektoré karty sú fakt drahé.

„Ja zbohatnem. Ale kúpim ti motorku.“

„Tak počkaj, a to, že som ti dal celú moju zbierku, sa neráta?“

„Ráta. Preto ti kúpim motorku.“

„Hm. Myslíš, že potrebujem práve motorku?“

„Hej. Ako inak chceš zbalíť tú babu, čo sa ti páči?“

„Akú babu?“

„No tú, čo ti povedala, že máš super okuliare.“

„A to vieš odkiaľ?“

„Čítala som tvoj zoznam, ale nepovedz to našim, lebo mi prestanú večer čítať.“

Akože moja sestra by mohla doladiť špionážnu taktiku tajnej polície. S naším nadprirodzene chytrým bratom Samom sa to nedalo ani porovnať. Tiež si v štyroch rokoch študoval

encyklopédie, ale hlavne nás potom všetkých doma otravoval nekonečnými otázkami. Evička bola totálne iná. Jej nenápadné tiché premýšľanie bolo až nebezpečne presné.

Pišem si svoje zoznamy už väčšinou do mobilu a tie na papieri si radšej fotím tiež do mobilu. A ona prišla na to, ako sa dá napísaný text prehrať, aby ho počula. V mojom mobile, pochopiteľne. Ale iba keď niečo náhodou nevedela prečítať.

„Teda ale to od teba vôbec nie je pekné, že si sa mi hrabala v mobile!“ povedal som jej chladným hlasom. Nechcem, aby z mojej sestry vyrástla necitlivá nemorálna bytosť.

„Zaujímam ma tvoj vnútorný život,“ povedala namiesto ospravedlnenia. „V telke hovorili, že celý vnútorný život dieťaťa je často ukrytý práve v jeho mobile.“

„To je pekná blbosť. Nie všetko, čo hovoria v telke, je pravda. Stačí sa ma opýtať.“

„Veď som sa aj spýtala.“

„Čo?“

„Ako inak chceš zbaľiť tú babu?“

„Akú babu?“

„No vidíš.“

Evička sklamanane pokrútila hlavou úplne ako naša triedna, keď je totálne sklamaná z nás a z vlastných nenaplnených očakávaní, a rozbehla sa do najbližšej kaluže, do ktorej bez váhania s výskokom skočila. Bola to jasná bodka za mojím chabým pokusom o morálnu výchovu.

Keď som jej vybral posledné kusy blata z vlasov, chytila ma za ruku a kráčali sme domov už celkom pokojne.

„Myslíš, že Wifi je v nebi?“ spýtala sa.

Povedal som jej celkom úprimne, že naozaj neviem, kde presne odchádza pieskomil, keď zomrie, ale som si istý, že sa po čase znova narodí. Budhizmus sa mi zdá v tomto smere veľmi povzbudivý.

Wifi zomrela nečakane, zrejme doplatila na svoju dobrodružnú povahu, prechladla a nebolo to prvýkrát, čo funela a chodila s mokrým nosom, ale tentoraz jej antibiotiká nezabrali. Už mi nikdy nepovie J ako Juraj, s ako servus!

Stisol som Evičke ruku trochu silnejšie, aby som prišiel na iné myšlienky.

„Niekedy mi hrozne chýba. CH ako chýba!“ zašepkala smutne.

Je skvelé mať v rodine takéhoto spojenca. Rozumie zvieratám ešte viac ako ja. O ženách ani nehovorím.

„A už si zistil, ako sa volá?“

„Myslíš tá baba z jedálne? Ved' som nemal ako a kedy.“

„Aké má vlasy?“ vzdychla si nespokojne.

„Čo ja viem. Tmavé. Tuším. Dlhšie. Myslím.“

„Musíš si ju viac všímať. A pochváľ jej vlasy.“

Mne Teo povedal, že by chcel také vlasy, ako mám ja.

Ale to jej nehovor, to sa hovorí u nás v škôlke, chápeš.“

„Chápem. Už aby si vedela aj písať. Začneš mi písať tie úvodníky!“

„Mňau! To určite. Ja si budem písať, čo ja chcem.“
To mňaukanie prebrala odo mňa, ale ja som to začal robiť
oveľa neskôr ako ona. Je vo všetkom fakt viac popredu.
A neviem prečo, ale nikto ma nedokáže upokojiť ako moja
sestra.

√ BUNKRI

Môj bunker trochu chradne, povedala mi to slečna Mliečna s mačacou výčitkou v hlase.

Je fakt, že nestíham tak ako kedysi. Ale kedysi som nebol šéfredaktor *Radosti*.

„Nič už nie je ako kedysi,“ vzdychla si slečna.

„Myslíš niečo konkrétne?“ spýtal som sa, lebo za takýmito povzdychmi sa môže skrývať všeličo.

„Ani nie.“

Začítal som sa teda zase do textu, ktorý som si našiel v skrinke s kockami cukru. Potreboval som sa viac sústrediť, ale vzdychajúca slečna mi v tom teda nijako nepomáhala.

„Nevieš sa sústrediť, čo? Všetko kvitne a rozvoniava, že?“ upozorňovala na seba dosť otravným spôsobom. Pripomínala mi našich, keď sa za každú cenu chcú dozvedieť, že čo bolo v škole, aj keď som im jasne povedal, že nič.

„Chcel som si toto v klude prečítať, ale máš pravdu. Kvitne to tu až príliš.“

Vždy, keď slečne potvrdím, že má pravdu, na moment jej to vyrazí dych. To ticho, kým sa zase ozvala, som využil aspoň na jednu myšlienku. V tom texte sa niekto veľmi snažil upozorniť na svoj mizerný život. Niečo mi to pripomínalo. Nejakú knihu alebo film, alebo čo. Potreboval som sa len trochu viac sústrediť, mal som to na krajíčku.

„A Laura sa má ako?“ zapriadla, ako to len ona vedela.

„Ty si hrozná, fakt! Dobre vieš, že neviem, ako sa má. Keby som to vedel, tak ti to asi poviem. Logicky.“

„Myslela som, že si píšete.“

„Málo.“

Laura bola zatiaľ jediná osoba, ktorej som ukázal môj bunker a mojich troch kamošov – slečnu, doktora a agentku. Minulý rok sa presťahovala do Kanady, lebo jej tatko tam dostal prácu. Odvtedy sme sa videli len raz a myslím, že obaja sme už dosť veľkí na to, aby sme vedeli, čo a ako. Moje chvílkové zabuchnutie, keď mi dala na trináste narodeniny pusu, už dávno spláchol čas, a hlavne Laurin kanadský frajer. Je to Kanadan a hokejista, ako inak. S tým sa ťažko súperí. Ale zase, koho si mala vybrať v Kanade, ak nie hokejistu, že?

„Ten posun času všetko komplikuje,“ vzdychla si slečna a úplne som cítil, ako ma hypnotizuje a čaká, čo poviem.

„Hej. Aj posun času to komplikuje. Máš pravdu.“

Slečna sa odmlčala, lebo už zase som jej dal za pravdu.

„Tak vieš čo, myslím si, že nastal čas, aby sme sa aj my dvaja trochu posunuli. Od logických úloh trochu ďalej, čo povieš?“ mňaukla tak vyzývavo, ako už dávno nie.

„Kam ďalej?“

„Vedela som, že sa to opýtaš! Už ma skrátka nepotrebuješ na žiadne logické úlohy. Ako som povedala pred chvíľou – nič nie je ako kedysi. Ani do bunkra už toľko nechodíš a mohol by si!“

Tvárila sa jemne vyčítavo, ale viac záhadne.

„Fakt netuším, čo naznačuješ,“ priznal som.

„To je presne ono. Netušíš,“ vzdychla a odmlčala sa.

Zase sme chvíľu mlčali. Priznávam, že som si v tej chvíli povedal, že slečna starne a začína byť ufrflaná.

Aj Laurin dedko Sova a jeho sestra, profesorka Angelika Múdra, si občas zafrflú týmto spôsobom. Že nič už nie je, ako bolo. Vtedy sa nedá robiť nič, len ticho počkať, kým to prejde.

To ticho bolo veľmi efektívne. Začítal som sa teda do neznámeho textu o sliepke, ktorá neznášala zimu asi ako ja. V zime sa človek ani nemá kam vonku zašiť. Všade je kosa. Hm. To máme fakt spoločné.

„To máme spoločné,“ povedal som nahlas, lebo presne toto mi to pripomínalo.

„My dvaja?“ zívla slečna.

Vysvetlil som jej, čo čítam a prečo a že som práve prišiel na túto zhodu. Aj som jej to celé prečítal, aby si to vedela predstaviť. Len stále nechápem, čo s tým majú tie sliepky.

„A nemáš pocit, že sa ti niekto v škole chce tak akosi viac priblížiť? Možno sa niekomu páčiš a toto je len začiatok,“ rozhovorila sa.

„Takto som sa na to fakt nedíval.“

„No a to je presne ono. To, čo netušíš a čo ti celý čas naznačujem. Predstavme si, samozrejme, hypoteticky, že existuje v tvojej škole niekto, komu sa páčiš a kto ťa chce potešiť tým, že ti nejako pomôže. A keďže potrebuješ najviac na svete ten úvodník a je máj, napísala tá osoba tento text a v ňom ukryla isté indície.“

„Myslíš?“

„Hej.“

„Akože nejakú babu myslíš?“